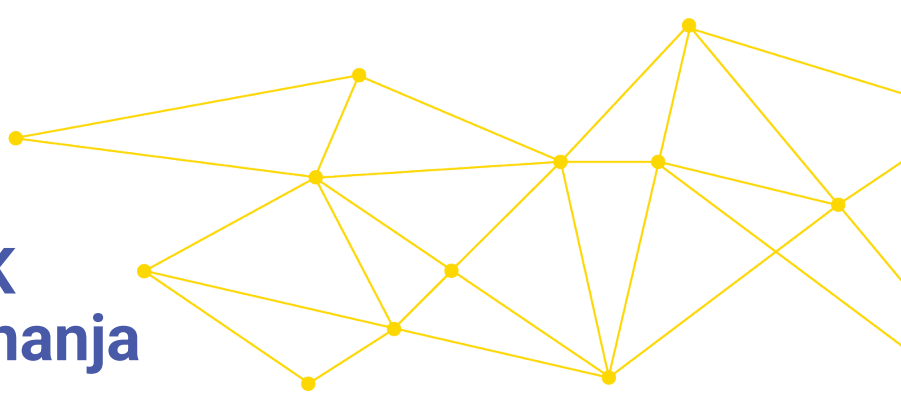

2. NOVIČNIK Platforme znanja

april 2025

Kratki opisi ključnih dokumentov poljskega predsedstva Svetu EU (1. polovica leta 2025)

VISOKO ŠOLSTVO

Visokošolski EU paket

Na majskem zasedanju Sveta EU bodo ministri pristojni za izobraževanje sprejeli dva dokumenta s področja visokošolskega izobraževanja in sicer **Resolucijo Sveta o znaku skupne evropske diplome** in naslednjih korakih do možne skupne evropske diplome in **Priporočilo Sveta o evropskem sistemu zagotavljanja kakovosti in priznavanja v visokošolskem izobraževanju**.

- Besedilo Resolucije predstavlja akcijski načrt za uvedbo znaka skupne evropske diplome za tiste skupne študijske programe, ki bodo izpolnjevali evropska merila, dogovorjena na ravni EU.
- Skupni študijski programi v EU predstavljajo pomemben mehanizem za krepitev sodelovanja na področju visokega šolstva, kot tudi za uresničevanje prostega pretoka znanja, a zaradi raznolikosti visokošolskih sistemov v EU kljub bolonjskim instrumentom, obstaja precej ovir pri oblikovanju in izvajanju skupnih študijskih programov.

Države so se uskladile glede konkretnih korakov za uvedbo znaka skupne evropske diplome, in sicer postopoma na temelju treh faz – pripravljalna (2025-26), izvedbena in evalvacijska (2026-2029) ter faza politične odločitve glede skupne evropske diplome (2029). V okviru vseh treh faz bo imel pomembno vlogo t.i. Laboratorij za politike (Policy Lab), ki bo zadolžen tudi za podrobnejšo definicijo evropskih kriterijev za podelitev znaka skupne evropske diplome, razvoj postopkov za izdajo znaka skupne evropske diplome in oblikovanje standardizirane predloge, vključno z njeno grafično podobo in digitalno obliko.

Namen predloga Priporočila je zagotoviti, da sistemi

zagotavljanja kakovosti in priznavanja v visokošolskem izobraževanju podpirajo preglednost, mobilnost in transnacionalno sodelovanje ter ohranjajo visoko kakovost in medsebojno zaupanje. Pobuda prinaša predloge priporočil državam članicam za izboljšanje vseh sistemov zagotavljanja kakovosti, preučitev medinstitucionalnega pristopa zagotavljanja kakovosti za zavezništva visokošolskih ustanov, npr. v okviru pobude evropskih univerz, zagotavljanje večje agilnosti pri programskih ali kombiniranih pristopih k zunanjemu zagotavljanju kakovosti, postavljanje temeljev za skupno evropsko diplomu in izvajanje avtomatičnega priznavanja. Z vidika preučitve medinstitucionalnega pristopa zagotavljanja kakovosti za zavezništva visokošolskih ustanov in postavljanja temeljev za skupno evropsko diplomu sta pomembni tudi prilogi I in II k predlogu za priporočilo Sveta (v prilogi III je še glosar izrazov). V prilogi I so predstavljeni ključni gradniki za preučitev medinstitucionalnega okvira zagotavljanja kakovosti za zavezništva visokošolskih ustanov, v prilogi II pa evropski kriteriji za znak skupne evropske diplome.

Unija spretnosti

[Unija spretnosti - Evropska komisija](#)

Nov, ambiciozen okvir povezovanja politik izobraževanja in zaposlovanja, s katerim želi Komisija zagotoviti konkurenčnost, inovacije in gospodarsko odpornost EU. Pobuda se osredotoča na dvig temeljnih spretnosti, izpopolnjevanje in prekvalifikacije, prost pretok spretnosti in kvalifikacij ter privabljanje talentov iz tretjih držav. Del krovne pobude Unije spretnosti sta tudi:

- Akcijski načrt za temeljne spretnosti v podporo izboljšanju bralne, matematične in naravoslovne pismenosti [Graphic version Action Plan on Basic Skills.pdf](#)

- Strateški načrt za izobraževanje STEM [STEM Education Strategic Plan](#)

Evropska Komisija izpostavlja naslednje cilje v svojem sporočilu:

- najmanj 32% študentov v EU vpisanih v programe STEM, pri čemer naj bi vsaj 40% teh predstavljale ženske,
- vsaj 5% doktorskih študentov v EU vpisanih v programe IKT, od tega vsaj tretjina žensk,
- letno vsaj 350.000 študentov iz tretjih držav pridobi visokošolsko diplomu v EU.
- Cilj glede deleža doktorskih študentov, vpisanih v programe IKT, je gotovo povezan tudi z načrti EU v zvezi s t.i. tovarnami umetne inteligence – ena od njih bo vzpostavljena tudi v Sloveniji.

Pobuda temelji na štirih stebrih: krepitev temeljnih spretnosti, prekvalifikacije in izpopolnjevanje, priznavanje spretnosti in kvalifikacij znotraj EU in privabljanje talentov iz tretjih držav.

Tako kot številne druge države članice tudi Slovenija prepoznava pomen pobude, še posebej v luči potreb po večjih vlaganjih v izobraževanje in razvoj spretnosti. Velik del predlaganih ukrepov je skladen z nacionalnimi usmeritvami, kot so spodbujanje področij STEM/STEM, razvoj strokovnega izobraževanja, širitev dostopa do kakovostnega vseživljenjskega učenja ter uvedba mikrodokazil.

Slovenija vidi potencial pobude tudi pri krepitvi Evropskega izobraževalnega prostora. Vendar pa izražamo zadržke glede predloga Evropske komisije o upravljanju pobude, predvsem glede vloge držav članic. Mnenja smo, da morajo biti države članice enakovredno vključene v oblikovanje ciljev, kazalnikov in orodij, saj le tako lahko zagotovimo učinkovito in vključujoče upravljanje. Poudarjamo pomen transparentnosti, realističnega in pravočasnega napovedovanja potreb po spretnostih ter usklajenega odzivanja na izzive digitalnega in zelene prehoda. Ker podrobnosti o konkretnih aktivnostih za zdaj še niso znane, bomo nadaljnje delo Evropske komisije pozorno spremljali in se aktivno vključevali v oblikovanje ukrepov, kjer bo to mogoče.

RAZISKAVE in INOVACIJE

EU Strategije za zagonska in rastoča podjetja

- napoved priprave in predhodna diskusija o ključnih vsebinah: [Towards an EU Startup and Scaleup Strategy - European Commission](#)
- Komisija je zagonska podjetja, raziskave in inovacije uvrstila med ključne prednostne naloge svojega mandata, s cilji zapolniti inovacijski razkorak med EU in njenimi svetovnimi konkurenti.
- [Kompas konkurenčnosti](#), sprejet januarja 2025, navaja, da bo ta strategija ena prvih vodilnih ukrepov, ki bodo sprejeti v okviru njenega prvega stebra „Odpravljanje vrzeli v inovacijah“, ki upošteva Lettino poročilo o prihodnosti enotnega trga in Draghijevo poročilo o evropski konkurenčnosti.
- Strategija bo obravnavala finančne, zakonodajne in upravne ovire, ki omejujejo ali upočasnjujejo zagonska podjetja pri rasti v zrela, donosna podjetja na enotnem EU trgu.

Priporočila Sveta za politiko ERA (2025-2027)

- [Načrt politike ERA za obdobje 2025-2027](#) vzpostavlja ravnotežje med poglobljanjem ukrepov na obstoječih prioritetah prek na novo definiranih dolgoročnih strukturnih politik ter širjenjem vizije ERA z novimi ERA ukrepi.
- Strukturne politike ERA so dolgoročne politike odprte znanosti, raziskovalne infrastrukture in raziskovalne kariere, ki niso omejene na posamezne politične programe, temveč so vgrajene v nacionalne in evropske politike R&I. ERA ukrepi se od strukturnih politik ločijo po tem, da imajo določen krajši čas realizacije. Kot vrzeli so bili identificirani ukrepi na področju umetne inteligence v znanosti, varnosti raziskav, znanosti za politiko.
- Priporočila sveta bodo predvidoma sprejeta na zasedanju Sveta za konkurenčnost (raziskave), ki 23. maja poteka v Bruslju.

Uredba Sveta za podaljšanje programa EURATOM

- [Predlog uredbe sveta o vzpostavitvi programa za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo za obdobje 2026–2027](#) ureja pravne podlage za nadaljevanje dela Euratom programa raziskav in usposabljanj v letih 2026 in 2027.
- Slovenija se uvršča med jedrske države, saj po-

memben del električne energije pridobi z Jedrsko elektrarno v Krškem. S sprejemom Resolucije o dolgoročni miroljubni rabi jedrske energije v Sloveniji »Jedrska energija za prihodnost Slovenije« (2024) se kaže, da bo Slovenija na tem področju še povečala svoje aktivnosti.

- Po oceni Slovenije je nabor ciljev programa Euratom primerno izbran, predviden obseg sredstev predstavlja zadovoljivo osnovo za nemoteno nadaljevanje raziskav in usposabljanja na področju jedrske znanosti in tehnologij v obdobju 2026 do 2027. Slovenija, zaradi pomena izkoriščanja jedrskih tehnologij in velikih koristi, ki jih ima od obravnavanega programa, podpira sprejem Uredbe o raziskavah in usposabljanju Evropske atomske skupnosti (Euratom) za obdobje 2026-2027.

Sklepi Sveta o strategiji EU za umetno inteligenco v znanosti

- Poljsko predsedstvo Svetu EU je pripravilo predlog besedila [sklepov Sveta o strategiji EU za umetno inteligenco \(UI\) v znanosti](#), s katerim poudarja pomen skupne evropske agende za UI v znanosti in izpostavlja pomen virov kot so financiranje, podatki,

računalniške zmogljivosti in znanstveni talenti za konkurenčnost EU na področju UI.

- Predlog sklepov predvideva podporo razvoju interdisciplinarne raziskovalne skupnosti na področju UI v znanosti ter omogočila dostop do potrebnih virov. Sklepi predvidevajo tudi razpravo med Komisijo in državami članicami o ustanovitvi raziskovalnega sveta EU za umetno inteligenco ter hkrati spodbujajo države članice naj uskladijo ali po potrebi oblikujejo namenske strategije za UI v znanosti in pri tem izkoristijo sinergije s širšimi pobudami za UI na nacionalni in EU ravni.
- Slovenija je pomen UI v znanosti že prepoznala in pričela z več aktivnostmi na teh področjih v smislu podpore ciljno usmerjenih projektov, razvoja ustrezne računalniške infrastrukture in podpiranja kariernega razvoja raziskovalk in raziskovalcev z znanji uporabe UI v znanosti. Po mnenju Slovenije bi razvoj področja UI v znanosti bilo smiselno povezati tudi z obstoječimi aktivnostmi na področju odprte znanosti, s poudarkom na raziskovalnih podatkih, in na področju razvoj superračunalniškega okolja, kot je recimo EuroHPC.

Dogodki Platforme znanja

17. januar 2025 smo izvedli **3. srečanje tematskih skupin Platforme znanja**. Tokrat skupaj za področja visokega šolstva, znanosti in inovacij.

13. marec 2025 smo izvedli **12. posvet Platforme znanja na tematiko Prihodnosti Strateških razvojno inovacijskih partnerstev v Sloveniji**. Novičko in posnetek si lahko ogledate na povezavi: [12. posvet Platforme znanja: Navdihujoča razprava o prihodnosti SRIP-ov | GOV.SI](#)

- Posvet je prinesel jasno sporočilo – SRIP-i so odprli številne nove povezave in priložnosti za nadaljnji razvoj inovacijske dejavnosti v Sloveniji, zato jih je nujno razvijati naprej.
- Sklepna misel dogodka je poudarila potrebo po sodelovanju, dolgoročni stabilnosti raziskovalnega in inovacijskega sistema, hitrejšem odzivanju na globalne trende ter skupnih prizadevanjih države in deležnikov za konkurenčnejšo Slovenijo.

Napoved:

V oktobru 2025 načrtujemo širši interdisciplinarni in čez-sektorski **dogodek na temo kroženja znanja**, ki se bo osredotočal na vprašanje **razvoja raziskovalnih in akademskih karier**, privabljanja in zadrževanja talentov ter mobilnosti raziskovalk in raziskovalcev. Podrobnosti o dogodku bodo na voljo v kratkem.